

Intervju: Paddy Ashdown, visoki predstavnik u BiH: “Bošnjaci žele politizirati policiju i sudstvo”

Dan pred objavu izvještaja Europske komisije o procesu Stabilizacije i pridruživanju za EU za zemlje i regionu, visoki predstavnik u BiH Paddy Ashdown je izrazio optimizam

Dan prije nego će Europska komisija objaviti izvješće o procesu Stabilizacije i pridruživanju u EU za BiH i ostale zemlje u regionu visoki predstavnik u BiH, Paddy Ashdown tvrdi u razgovoru za Dnevni list kako izvješće nije pogledao, tako da ne može reći kakvi će rezultati biti. «Ali i da jesam, ne bih vam rekao» kaže visoki predstavnik uz smijeh. Ali veli da je optimističan.

Paddy Ashdown: Morate biti optimistični u ovom poslu i ja jesam optimista. Optimista sam jer znam koliko ste daleko otišli. Nemoguće je zaboraviti da je prije nekih deset godina ovdje bjesnio rat i gdje je ubijen ogroman broj ljudi a polovina stanovništva je ostala bez kuće. Napredak ka uspostavi mira je bio brži nego je bio u mojoj zemlji. Ako smo ovoliko postigli u nekoliko godina, ne vidim ništa što će nas spriječiti da pređemo i taj ostatak puta ka Europi . Dugoročno gledano jesam optimista, a kratkoročno malo manje. Moramo se kretati brže, ako želimo u Europu. Moramo ispuniti ciljeve ove godine da bismo stigli u EU i Partnerstvo za mir. To će biti sve teže ako budemo imali više opstrukcija i izlaganja . Još imamo šanse. Ja sam optimista.

Dnevni list: Kritičari tvrde da se reforme, iako se zakoni donose, na terenu slabo implementiraju.

Paddy Ashdown: To nije iznenađujuće. Mene isto provedba brine. Mi smo ovdje 18 mjeseci. U tim 18 mjeseci uspostavili smo državni institut, sistem za indirektno oporezivanje, ministarstvo obrane. Stvorili smo kostur ali nismo sve ispunili do sada. Mogu reći da sam zabrinut, ne samo zbog nedonošenja zakona i stvaranja institucija nego i zbog implementacije, no to je zadatak koji treba ispuniti. Relativno je lako stvoriti hardver države, sudski sistem, carine , poreze. To je sve hardver, međutim dugo vremena treba da se promijeni softver, a to je ono što imate u glavi. Trebat će da prođu godine i da ljudi zaborave socijalistički režim, da se stvori drugi moderan mentalitet i prilagodljiv za otvaranje tržišta. Trebat će vremena da se od tri natjecateljska naroda pređe u jedan mentalitet, ali prvi koraci su vrlo dobri i na dobrom smo putu.

Dnevni list: Kako ocjenjujete rad domaćih političara, s obzirom da ste dolazeći na ovu funkciju rekli da ćete ih ocjenjivati po njihovom radu, a ne onom što oni kažu?

Paddy Ashdown: Rekao bih i dobri i loši. Kada međunarodna zajednica ponekada procjenjuje BIH onda možda ponekad i ne razumije s kakvim se poteškoćama ovdje susrećemo. Situacija je teška, prvo zbog rata koji je ovdje bio. Ovdje nije bila komunističke revolucije, došao je rat i sve ovo je izašlo iz rata. Tako da je mentalitet ovih ljudi više ili manje socijalistički nastrojen. Poteškoće dolaze iz nefunkcionalnosti Daytonu. Nije lako biti na vlasti u BIH. Imajući to u vidu ja bih rekao da su ove vlasti donijele mnoge promjene koje možda i nisu nekada bile moguće. Vlada nacionalna vlada. Imamo tri nacionalne strane koje su otvorile vrata ka NATO-u, uveli su neke reforme, što mislim da je izvanredan uspjeh. Ali imamo još uvijek nacionalno zasnovanu politiku. Imamo problema u koaliciji između HDZ-a i SDA. Imamo situaciju da se HDZ, odnosno Hrvati protive europskim standardima u obrazovanju. Bošnjaci žele politiziranu policiju i sudstvo, a SDS zadržava stanje kako

jeste. Kada bih bio vrlo optimističan rekao bih da je ova zemlja otišla sa ovom vlastima dalje nego je bilo tko vjerovao, no međutim nismo otišli dovoljno daleko da se približimo EU.

Dnevni list: Jeste li optimistični da će do 31. ožujka doći do usvajanja zakona o visokom obrazovanju koji je uslovljen kreditnim sredstvima Svjetske banke?

Paddy Ashdown: Mislim da do 7. svibnja Zakon treba proći parlamentarnu proceduru. Ne mogu reći hoću li nametnuti to rješenje. To nikada ne govorim ali to nije moj posao. To je zadatak koji je na BIH. Ako se ne usvoji na parlamentu, BIH gubi 42 milijuna dolare. Svjetska banka je spremna izdvojiti 42 milijuna dolara za obrazovanje u BIH, ali se moraju postići međunarodni standardi. Ne radi se o tome hoće li visoki predstavnik to nametnuti, nego hoće li BIH novac izgubiti koji joj treba. Političari iz BIH, naročito oni iz HDZ moraju shvatiti da imaju i međunarodnu obvezu koja se mora ispuniti.

Dnevni list: Sve su glasnije kritike da je visoki predstavnik uzeo veće ovlasti nego mu pripadaju Daytonskim sporazumom. Je li to točno?

Paddy Ashdown: Ovaj visoki predstavnik je uzeo manje ovlasti nego bilo koji visoki predstavnik prije mene. Kada sama došao ovdje u prvih šest mjeseci koristio sam negdje 70 puta svoje ovlasti, što je otprilike broj koliko su koristili i moji prethodnici, s tim da sam u 20 puta koristio ovlasti koje su ostale od prethodnika . U drugih šest mjeseci sam koristio ovlasti upola manje. U trećih šest mjeseci koristio sam ih šest puta i zadnja tri mjeseca jednom. Jasno se vidi opadanje korištenja ovalasti visokog predstavnika. Mislim da je to dobra stvar koju podržavam, jer približavamo se desetoj godišnjici Daytona i trebalo bi političari osjetiti da je na njima da obavljaju Ono što mi radimo kao međunarodna zajednica više će biti preispitivano. To bi trebalo biti znak efikasnosti domaćih političara i ja sam nestrpljiv da do toga

dode. Ukoliko se ljudi žale, a ljudi se uvijek žale, mislim da je to zdrav dio novih odnosa koje imamo. Oni koji su do sada bili činitelji a možda čak i inistruktori sada se pomjeraju u poziciju onoga tko omogućava i govori «..vi to radite a mi ćemo vam pomoći.

Dnevni list: Kritike najviše dolaze zbog toga što se u posljednje vrijeme mnoge odluke nameću i uvjetuju «..ako ne uradite ove ili ono, onda..

Paddy Ashdown: Da se razumijemo ja nemam novac da bih ga davao. I ja to ne govorim. To su stvari koje provodi Svjetska banka ili Europska unija, odnosno MMF. To nisu standardi BIH koji se nameću nego međunarodni standardi. Mislim da ljudi u BIH nisu u pravi ako misle da svjetska banka upire prstom u njih i kaže da ne rade stvari kako trebaju. Ako ne želite to da uradite ne trebate očekivati od nas sredstava. Možda bi trebali biti malo stroažiji. Ovdje se radi o novcu poreskih obvveznika u Britaniji i Njemačkoj i oni se mogu zapitati zašto bi davali novac u BIH kao u crnu rupu. Moraju se uspostaviti neki standardi. Ako se ne uspostave to je onda do ovih domaćih organa. Moramo biti tvrdoglavi što se tiče stadnarda jer to nisu standardi koje postavlja visoki predstavnik. Uvjete postavljaju drugi za BIH da bi se dostigli međunarodni standardi. Do sutra će vjerojatno biti objavljeno po prvi puta, od strane firme MUDIS izvješće koji predstavljaju međunarodne standarde u oblasit investiranje. Oni će izdati važno priopćenje što se tiče BIH i mi smo sada na međunarodnom registu što se tiče investitora. To je svetski registar. Mislim da smo druga zemlja na Balkanu koja će se naći na spisku odobrenih zemalja za međunarodna ulaganja. To je međunarodni standard i to se postiže samo ako se dostigne međunrodni standardi i odgovarajuće ekonomske reforme.

Dnevni list: Koliko vam je u poslu pomogla praksa da se družite s narodom, sadite paprike..?

Paddy Ashdown: Razlog zbog kojeg sam obilazio obične ljude ovdje u zemlji je da vidim kakav utjecaj moje odluke imaju na njihov život. Bio sam kod nekih izbjeglica. To je moj stil, i ne mogu reći je li mi to pomoglo ili ne.

Jedinstven Mostar funkcionira dobro

Dnevni list: Jeste li zadovoljni sprovedbom nametnutog ustroja grada Mostara?

Paddy Ashdown: Ohrabren sam. Negdje smo na pola puta kroz cijeli proces i neki od najtežih momenta su završeni , ali to je bilo vrlo teško. Htio bih odati priznanje državnim službenicima na općinskom gradskom novu koji su pokazali profesionalnost i sposobnost da krenu u konkretan posao stvaranja gradskog vijeća. Često se sastajem s njima i to su talentirani ljudi i oni svoj profesionalizam stavljaju na usluga gradu. Ja im odajem priznanje za profesionalizam sa kojim su obavili posao. Vidjet ćemo možemo li pomjeriti pet ministarstva u Mostar, otvoriti nova radna mjesta. Želim odati priznanja Bešliću i Jahiću i drugima koji su sudjelovali u stvaranju institucija. Svi su imali interese grada Mostara prije politike. Sada u Mostaru imamo bolju situaciju nego je bila. Veliko pitanje će biti proračun u svibnju. Mislim da će biti teško. Nismo na kraju ali smo na pola puta .

Dnevni list: Što će u bliskoj budućnosti biti sa uredom OHR-a?

Paddy Ashdown: Institucija OHR-a se mora mijenjati jer dok idemo ka Europi visoki predstavnik će raditi manje, a bh političari sve više. OHR se mora mijenjati u nešto drugo?